

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny
(147)

25. posiedzenie
Komisji Ustawodawczej
w dniu 4 marca 2008 r.

VII kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 lipca 2007 r. dotyczącego ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (sygnatura akt K 25/07).
2. Rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 października 2007 r. dotyczącego ustawy – Ordynacja podatkowa (sygnatura akt SK 63/06).
3. Rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 września 2007 r. dotyczącego ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze (sygnatura akt SK 4/06) oraz postanowienia sygnalizacyjnego z dnia 7 listopada 2007 r. dotyczącego ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze (sygnatura akt S 6/07).
4. Rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 września 2007 r. dotyczącego ustawy o podatku od towarów i usług (sygnatura akt P 43/06).

(Początek posiedzenia o godzinie 11 minut 42)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski)

Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski:

Proszę o zajmowanie miejsc.

(Rozmowy na sali)

Brakuje tylko senatora Kieresa... A, on usprawiedliwił się, że za chwilę rozpoczyna się posiedzenie Komisji Gospodarki Narodowej, a zobaczył, że tu mamy kworum, a tam nie wie, czy będzie, więc zobaczy...

(Rozmowy na sali)

Otwieram posiedzenie Komisji Ustawodawczej.

Ja mam tylko gorącą prośbę... O, dziękuję ogromnie.

Mamy do rozpatrzenia cztery wyroki Trybunału Konstytucyjnego.

Przechodzimy do punktu pierwszego: rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 lipca 2007 r. dotyczącego ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, sygnatura akt K 25/07.

Proszę przedstawiciela Biura Legislacyjnego o przedstawienie informacji dotyczącej tego wyroku.

**Główny Ekspert do spraw Legislacji
w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Piotr Radzewicz:**

Dziękuję bardzo. Piotr Radzewicz.

Informacja prawna o wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 lipca 2007 r., sygnatura akt K 25/07, dotyczącym ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Do Trybunału Konstytucyjnego zostały zaskarżone przepisy, które miały następujące brzmienie, pierwszy: „Do pełnienia funkcji prezesa albo wiceprezesa sądu nie może być powołany sędzia będący członkiem Krajowej Rady Sądownictwa. Z chwilą wybrania sędziego, pełniącego funkcję prezesa albo wiceprezesa sądu, powołanie do pełnienia tej funkcji wygasa” i drugi: „W terminie miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy wybrany członek KRS będący sędzią, pełniący funkcję prezesa albo wiceprezesa sądu, może zrzec się mandatu członka KRS; w takim wypadku mandat wygasa z upływem trzech miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Jeżeli wybrany członek Krajowej Rady Sądownictwa będący sędzią i pełniący funkcję prezesa albo wiceprezesa sądu nie zrzeknie się mandatu, w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy, powołanie do pełnienia funkcji prezesa albo wiceprezesa sądu wygasa z upływem

---

trzech miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy”. Przytoczone przeze mnie przepisy weszły w życie w terminie czternastu dni od dnia ogłoszenia ustawy.

Trybunał Konstytucyjny w swoim wyroku przypomniał, że Krajowa Rada Sądownictwa jest konstytucyjnym kolegiальnym organem państwa, a jej zadania statuuja ją w bezpośredniej bliskości władzy sądowniczej. Ustrojodawca, nadając KRS kompetencje związane z funkcją ochrony niezależności sądów i niezawisłości sędziów, wprowadził również mechanizm chroniący niezależność samej rady. Art. 187 ust. 1 konstytucji stanowi, że skład KRS ma charakter mieszany, łączy przedstawicieli środowiska sędziowskiego, przedstawicieli władzy wykonawczej oraz po dwóch posłów i senatorów. Konstytucja wprowadziła, w odróżnieniu od wcześniejszych przepisów ustrojowych, konstytucyjne reguły dotyczące składu rady, określiła kadencję jej członków oraz sposób ich powoływania i wybierania.

Art. 25a zaskarżonej ustawy wprowadził dodatkową przesłankę utraty funkcji prezesa lub wiceprezesa sądu. W obowiązującym stanie prawnym status prezesa sądu jest ustabilizowany w okresie kadencji, na którą został powołany, a możliwość wygaśnięcia tego powołania w toku kadencji wymaga spełnienia szczególnych przesłanek i trybu odwołania. Zaskarżony przepis zawężający konstytucyjnie określony krąg osób mogących być członkami KRS w ocenie Trybunału Konstytucyjnego naruszył konstytucyjne podstawy ustroju Krajowej Rady Sądownictwa i jest niezgodny z art. 187 ust. 1 pkt 2 konstytucji.

Ustawa zmieniająca weszła w życie w trakcie trwania kadencji wybranych członków rady oraz prezesów i wiceprezesów sądów, żądając od osób nią objętych spełnienia warunku, który nie istniał ani w momencie zgłaszania ich kandydatur, ani w momencie wyboru. W rozpatrywanej sprawie ustawodawca w trakcie kadencji wprowadził bowiem nowy warunek powodujący zobowiązanie niektórych osób wybranych do rady do rezygnacji z mandatu członka rady. Uczynił to jednak tylko w stosunku do grupy sędziów sądów powszechnych, a nie zmienił sytuacji prawnej pozostałych sędziów piastujących mandaty członków rady.

Biorąc to wszystko pod uwagę, Trybunał Konstytucyjny ocenił, że art. 5 w związku z art. 6 ustawy zmieniającej, przepisy wprowadzone z zachowaniem tylko czternastodniowego *vacatio legis* i w trakcie kadencji członków rady, są nieproporcjonalną ingerencją w konstytucyjnie ukształtowany system wyłaniania i funkcjonowania KRS i w rezultacie wszystkie przepisy, o których państwu mówiłem, uchylili.

Wejście w życie wyroku nie wymaga jednak interwencji prawodawcy. Uchylenie art. 25a ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz art. 5 w związku z art. 6 ustawy o zmianie ustawy o KRS oraz o zmianie niektórych innych ustaw wyeliminowało niekonstytucyjne regulacje, nie tworząc jednocześnie luki konstrukcyjnej w prawie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski:

Otwieram dyskusję.

Przypomnę, że ten punkt zakończymy, analogicznie jak już to robiliśmy wcześniej przy niektórych rozpatrywanych przez nas wyrokach, przegłosowaniem uchwały komisji stwierdzającej: po zapoznaniu się z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego komisja uznaje, że nie jest potrzebne uruchamianie inicjatywy ustawodawczej w powyższym zakresie.

Czy ktoś z państwa senatorów chce zabrać głos w związku z tym punktem posiedzenia? Nie widzę chętnych.

W związku z tym zgłaszam projekt uchwały: Komisja Ustawodawcza po rozpatrzeniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 lipca 2007 r. dotyczącego ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych nie widzi potrzeby uruchomienia działań ustawodawczych w powyższym zakresie.

Kto z państwa senatorów jest za przyjęciem uchwały tej treści? Proszę o podniesienie ręki. (4)

4 głosy za, nikt nie głosował przeciw i nikt nie wstrzymał się od głosu.

Przechodzimy do kolejnego punktu: rozparzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 października 2007 r. dotyczącego ustawy – Ordynacja podatkowa, sygnatura akt SK 63/06.

Proszę przedstawiciela Biura Legislacyjnego o przedstawienie wyroku.

**Główny Ekspert do spraw Legislacji
w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Piotr Radzewicz:**

Informacja prawna o wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 października 2007 r., sygnatura akt SK 63/06, dotyczącym ustawy – Ordynacja podatkowa.

Do Trybunału Konstytucyjnego zaskarżony został art. 54 §1 pkt 1 ordynacji podatkowej w brzmieniu obowiązującym do 1 stycznia 2003 r., a więc z dzisiejszej perspektywy można powiedzieć, że był to przepis już historyczny. We wspomnianym przepisie w wersji zaskarżonej do Trybunału ustawodawca odstąpił od zasady naliczania odsetek w sytuacji, gdy organ podatkowy w postępowaniu zabezpieczającym dokonał zajęcia środków pieniężnych, rzeczy lub praw majątkowych, a następnie środki pieniężne, w tym kwoty uzyskane ze sprzedaży rzeczy lub praw, zaliczone zostały w poczet zaległości podatkowych. Odstępstwo to ograniczył jednak do wypadku, gdy zajęcie w postępowaniu zabezpieczającym nastąpiło przed wydaniem decyzji ustalającej wysokość zobowiązania podatkowego. Ustawodawca wyjątkiem tym nie objął sytuacji, gdy zajęcie w tym postępowaniu nastąpiło przed wydaniem decyzji określającej wysokość zobowiązania podatkowego. Ta właśnie sprawa była przedmiotem zaskarżenia.

Istotne jest, że ustawą z dnia 12 września 2002 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz o zmianie niektórych innych ustaw sam ustawodawca dokonał zmiany art. 54 §1 ordynacji podatkowej, nadając temu przepisowi treść, która, jak się wydaje, całkowicie wyeliminowała wątpliwości konstytucyjne. W uzasadnieniu projektu ustawy projektodawca stwierdził wówczas, że słuszne jest, aby nie naliczać odsetek za zwłokę, gdy poprzez czynności zabezpieczające podatnik został pozbawiony możliwości dysponowania swoim majątkiem, a zatem praktycznie nie może uregulować zobowiązań, uniknąć konsekwencji finansowych w postaci narastających odsetek.

Trybunał Konstytucyjny po przeprowadzeniu rozprawy uznał, że zaskarżony przepis ordynacji podatkowej w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2002 r. jest niezgodny z art. 32 i art. 64 konstytucji, a więc regulacjami dotyczącymi zasady równości wobec prawa oraz ochrony praw majątkowych.

Uwzględniając brzmienie sentencji wyroku oraz jego uzasadnienia, należy stwierdzić, że wejście w życie wyroku z 16 października 2007 r. nie wymaga interwencji prawodawcy. Przepis, który był przedmiotem kontroli Trybunału Konstytucyjnego,

został uchylony z dniem 1 stycznia 2003 r. Ustawodawca zastąpił go regulacją, której przysługuje domniemanie zgodności z konstytucją i która jest pozbawiona wad prawnych starej wersji art. 54 §1 pkt 1 ordynacji podatkowej. Trybunał Konstytucyjny zdecydował się skontrolować formalnie nieobowiązujący przepis dlatego, że na jego podstawie wciąż toczyły się postępowania w indywidualnych sprawach, w tym postępowanie w sprawie skarżącej, a wyrok wydany był właśnie w trybie skargi konstytucyjnej. Inne skutki w sferze stosowania prawa spowodowane przez derogację niekonstytucyjnej regulacji zostały objęte instytucjami restytucyjnymi, o których mowa w art. 190 ust. 4 konstytucji.

Zatem jeszcze raz podkreślę: w tym przypadku Biuro Legislacyjne nie rekomenduje państwu wykonywania tego wyroku. Dziękuję.

Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski:

Otwieram dyskusję.

Oczywiście dyskusję zakończymy przegłosowaniem uchwały takiej samej treści jak w przypadku punktu pierwszego posiedzenia komisji.

Czy ktoś z państwa senatorów chce zabrać głos? Nie widzę chętnych.

W związku z tym zgłaszam projekt uchwały: po rozpatrzeniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 października 2007 r. dotyczącego ustawy – Ordynacja podatkowa Komisja Ustawodawcza nie widzi potrzeby rozpoczęcia działań ustawodawczych związanych z realizacją tego wyroku.

Kto z państwa senatorów jest za przyjęciem uchwały takiej treści? Proszę o podniesienie ręki. (4)

4 głosy za, nikt nie głosował przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu.

Przechodzimy do punktu trzeciego: rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 września 2007 r. dotyczącego ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze oraz postanowienia sygnalizacyjnego z dnia 7 listopada 2007 r. Wyrok jest zawarty w dokumentach opatrzonych sygnaturą akt SK 4/06, a postanowienie sygnalizacyjne – sygnaturą akt S 6/07.

O przedstawienie wyroku oraz postanowienia sygnalizacyjnego proszę przedstawiciela Biura Legislacyjnego.

Główny Ekspert do spraw Legislacji w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Piotr Radzewicz:

Dziękuję bardzo.

Informacja prawna o wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 września 2007 r. dotyczącym ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze oraz informacja o postanowieniu sygnalizacyjnym z dnia 7 listopada 2007 r. ściśle związanym ze wspomnianym przeze mnie wyrokiem.

Zaskarżony do Trybunału Konstytucyjnego przepis ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze miał następujące brzmienie: „Wpis w księdze wieczystej lub rejestrze dokonany z naruszeniem przepisów art. 81 podlega wykreśleniu z urzędu. Podstawą wykreślenia jest postanowienie sędziego komisarza stwierdzające niedopuszczalność wpisu”.

Ratio legis zaskarżonego przepisu polegało na przeciwdziałaniu obciążeniom składników masy upadłości ograniczonymi prawami rzeczowymi zaliczanymi do tak zwanych praw zastawniczych, a więc na przykład hipoteką, zastawem rejestrowym, hipoteką morską, zastawem zwykłym czy zastawem skarbowym. Podstawowym celem postępowania upadłościowego jest bowiem zaspokojenie z masy upadłości roszczeń wierzycieli w jak najwyższym stopniu. Ponieważ z istoty niewypłacalności wynika, że wierzyciele upadłego z reguły nie uzyskują zaspokojenia swoich roszczeń w całości, ustawodawca wprowadził instrumenty prawne, które zabezpieczały majątek wchodzący w skład masy upadłości przed dalszym uszczuplaniem po to, aby zrealizować postulat optymalnej i proporcjonalnej realizacji roszczeń wierzycieli.

Zgodnie z art. 82 ustawy stwierdzenie niedopuszczalności wpisu hipoteki lub zastawu w księdze wieczystej albo właściwym rejestrze w razie ogłoszenia upadłości podmiotu będącego właścicielem składnika majątkowego obciążonego wymienionymi prawami rzeczowymi znajduje się w kompetencji sędziego komisarza. Sędzia komisarz orzeka o niedopuszczalności wpisu w drodze postanowienia wydawanego na posiedzeniu niejawnym.

Zgodnie z art. 217 ust. 1 ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze, jeżeli zachodzi potrzeba wysłuchania upadłego, syndyka, nadzorcy sądowego, zarządcy, wierzyciela, członka rady wierzycieli lub innych osób, sąd albo sędzia komisarz stosownie do okoliczności wysłuchuje ich na posiedzeniu i z wysłuchania sporządza protokół w obecności lub nieobecności innych osób zainteresowanych bądź odbiera od osób wysłuchiowanych oświadczenia na piśmie.

Art. 222 ust. 1 ustawy przewiduje, że na postanowienia sądu upadłościowego i sędziego komisarza przysługuje zażalenie w wypadkach wskazanych w ustawie. Jednak żaden z przepisów ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze nie przewiduje prawa do wniesienia zażalenia na postanowienie sędziego komisarza, o którym mowa w art. 82 ustawy. Postanowienie sędziego komisarza w przedmiocie stwierdzenia niedopuszczalności wpisu zastawy lub hipoteki nie podlega zatem zaskarżeniu w ramach postępowania upadłościowego.

W opinii Trybunału Konstytucyjnego zakwestionowana regulacja nie spełnia minimalnych wymagań sprawiedliwości proceduralnej. Prowadzone przez sędziego komisarza postępowanie w przedmiocie stwierdzenia niedopuszczalności wpisu hipoteki lub zastawu zostało ukształtowane jako postępowanie niejawne, w tym także wobec stron postępowania, czyli samych zainteresowanych. Wysłuchanie stron jest uzależnione od arbitralnej decyzji podmiotu prowadzącego postępowanie. Jeżeli sędzia komisarz nie uzna, że zachodzi potrzeba wysłuchania wierzyciela hipotecznego lub zastawnika, podmiot ten nie ma możliwości przedstawienia swoich racji.

W konsekwencji Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 82 ustawy, który nie przewiduje prawa do wniesienia zażalenia na postanowienie sędziego komisarza ogranicza prawo do sądu, to jest art. 45 ust. 1 konstytucji, oraz prawo do zaskarżania orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji, art. 78 konstytucji, co do wierzyciela lub zastawnika, wobec którego sędzia komisarz wydał postanowienie stwierdzające niedopuszczalność wpisu.

Dnia 7 listopada 2007 r. Trybunał Konstytucyjny wydał również postanowienie sygnalizacyjne, w którym zwrócił uwagę na wadę legislacyjną zawartą w art. 87 ust. 3 ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze. Ta wada była zgłaszana dosyć powszechnie

przez przedstawicieli nauki prawa, powodowała też niejednolitość orzecznictwa. Zacytuję państwu fragment wyroku: „Ustawodawca, zamiast posłużyć się sformułowaniem «najpóźniej na sześć miesięcy», użył wyrażenia «w ciągu sześciu miesięcy» przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości. Konsekwencją tego stanu rzeczy są rozbieżności doktrynalne co do dopuszczalnych rezultatów wykładni art. 81 ust. 3 ustawy oraz niejednolite orzecznictwo organów sądowych postępowania upadłościowego”.

Zmiana ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze mogłaby polegać na dodaniu w art. 82 na samym końcu trzeciego zdania, które brzmiałoby: „Na postanowienie sędziego komisarza przysługuje zażalenie”. To jest dosyć prosta nowelizacja.

Z kolei zgodnie z postulatem zawartym w postanowieniu sygnalizacyjnym art. 81 ust. 3 powinien zostać doprecyzowany, przez co uzyskałby on następujące brzmienie: „Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli wniosek o wpis hipoteki został złożony w sądzie co najmniej na sześć miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości”.

Proponowane zmiany gwarantują drogę odwoławczą od postanowienia sędziego komisarza stwierdzającego niedopuszczalność wpisu hipoteki lub zastawu w księdze wieczystej lub właściwym rejestrze. W projekcie zamieszczony został również przepis przejściowy, który zawiera informacje na temat bezpośredniego działania nowelizacji do spraw w toku. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski:

Dziękuję bardzo.

My jesteśmy przy rozpatrywaniu wyroku, więc rozumiem, że ten punkt i tak zakończymy przegłosowaniem uchwały o wszczęciu procedury inicjatywy ustawodawczej oraz wyznaczeniem senatora przedstawiciela wnioskodawców.

Otwieram teraz dyskusję nad tym punktem.

Czy ktoś z państwa senatorów...

Proszę bardzo.

Senator Zbigniew Cichoń:

Proszę państwa, mnie się wydaje, że potrzeba wprowadzenia regulacji jest oczywista. W demokratycznym państwie prawa musi istnieć dostęp do sądowej kontroli przez drugą instancję orzeczeń wydanych w pierwszej instancji. Po drugie, musi być precyzja, jeśli chodzi o okres sześciu miesięcy, pozwalająca w sposób zgodny z zasadami zdrowego rozsądku interpretować regułę sześciu miesięcy, o której mowa w art. 81 ust. 3. Tak że wydaje mi się, że sprawa jest oczywista i powinniśmy te regulacje wprowadzić, nadać im dalszy bieg.

Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski:

Dziękuję bardzo panu senatorowi.

Czy są jeszcze jakieś głosy? Nie ma.

Zanim wyznaczymy senatora będącego przedstawicielem wnioskodawców, mam jedną informację. Przypomnę, że i tak ten wyrok będziemy później rozpatrywać

wspólnie z Komisją Gospodarki Narodowej. Ja zrobię wszystko, aby przekonać przewodniczącego Misiaka, żeby senatorem sprawozdawcą połączonych komisji znowu był członek ich komisji, bo zdają sobie sprawę, że senatorowie z naszej komisji bardziej są obciążeni pracą niż członkowie innych komisji.

Teraz oczywiście zgłaszam projekt uchwały: Komisja Ustawodawcza po rozpatrzeniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 września 2007 r. dotyczącego ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze, zawartego w dokumentach o sygnaturze akt SK 4/06, oraz postanowienia sygnalizacyjnego z dnia 7 listopada 2007 r., zawartego w aktach o sygnaturze S 6/07, rozpoczyna inicjatywę ustawodawczą w tym zakresie.

Pani Aniu, czy w tej uchwale coś jeszcze oprócz informacji o rozpoczęciu inicjatywy ustawodawczej powinno się znaleźć? Nie, tylko informacja.

Kto z państwa senatorów jest za przyjęciem tej uchwały? Proszę o podniesienie ręki. (4)

4 głosy za, nie ma głosów przeciwnych, nikt nie wstrzymał się od głosu.

Proszę o wyznaczenie senatora, który będzie przedstawicielem wnioskodawców. Tak jak mówiłem, zrobię wszystko, żeby pełnił te obowiązki przez krótki czas.

(*Senator Bohdan Paszkowski: Ja się zgłaszam.*)

Proszę bardzo. Pan senator Paszkowski. Dziękuję ogromnie.

Przechodzimy do kolejnego punktu: rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 września 2007 r. dotyczącego ustawy o podatku od towarów i usług zawartego w dokumentach o sygnaturze akt P 43/06.

O przedstawienie wyroku proszę przedstawiciela Biura Legislacyjnego.

**Główny Ekspert do spraw Legislacji
w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Piotr Radzewicz:**

Dziękuję bardzo.

Ostatnia informacja, informacja o wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 września 2007 r., sygnatura akt P 43/06, dotyczącym ustawy o podatku od towarów i usług.

W rozpatrywanej sprawie zaistniała konieczność odniesienia się przez Trybunał Konstytucyjny do regulacji, która była już przedmiotem jego wyroku. Ustawodawca ponownie ustanowił bowiem normę, co do której Trybunał wcześniej orzekł zakresową niekonstytucyjność. Chodziło o wyrok z 29 kwietnia 1998 r., sygnatura akt K 17/97. Można więc powiedzieć, że Trybunał po raz kolejny przytoczył swoją argumentację i po raz kolejny uchylił z systemu prawa przepis, który został przywrócony po poprzednim orzeczeniu.

Ów powtórnie zaskarżony do Trybunału przepis miał następujące brzmienie: „W razie stwierdzenia, że podatnik w złożonej deklaracji podatkowej wykazał kwotę zwrotu różnicy podatku lub zwrotu podatku naliczonego wyższą od kwoty należnej, naczelnik urzędu skarbowego lub organ kontroli skarbowej określa kwotę zwrotu w prawidłowej wysokości oraz ustala dodatkowe zobowiązanie podatkowe w wysokości odpowiadającej 30% kwoty zawyżenia”.

Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego sankcje za zaniżenie należności podatkowej w deklaracji wypełnianej przez podatnika stosowane automatycznie z mocy ustawy mają znaczenie przede wszystkim prewencyjne. Zmierzają do przekonania podatników,

iż rzetelne i staranne wypełnianie deklaracji podatkowej leży w ich interesie. Ujawnienie błędów w deklaracji pociąga za sobą obowiązek zapłacenia podwyższonej kwoty różnicy podatku należnego i deklarowanego. Odpowiedzialność administracyjna podatnika niebędącego osobą fizyczną polegająca na obciążeniu go dodatkowym zobowiązaniem podatkowym nie jest konkurencyjna z odpowiedzialnością karnoskarbową ponoszona przez osobę fizyczną.

Inaczej jednak problem ten przedstawia się w odniesieniu do podatników podatku od towarów i usług, które są osobami fizycznymi. Taki podatnik, który złożył nieprawidłową deklarację podatkową... Przepraszam bardzo. Podatnikowi, który złożył nieprawidłową deklarację podatkową można bowiem zarzucić jakiś stopień niedbalstwa przy składaniu tej deklaracji, co wystarcza do postawienia zarzutu popełnienia wykroczenia karnoskarbowego. W tych przypadkach powstaje zbieg odpowiedzialności administracyjnej i odpowiedzialności za wykroczenie skarbowe.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że poprzez dopuszczenie stosowania wobec tej samej osoby fizycznej za ten sam czyn sankcji administracyjnej określonej w ustawie jako „dodatkowe zobowiązanie podatkowe” i ustanowienie odpowiedzialności za przestępstwa i wykroczenia skarbowe w postępowaniu karnym skarbowym zaskarżone przepisy naruszają zasadę państwa prawa określoną w art. 2 konstytucji. Trybunał wyjaśnia: „Kumulowanie odpowiedzialności administracyjnej i odpowiedzialności karnoskarbowej stanowi wyraz braku proporcjonalności i nadmiernego fiskalizmu. Wykracza poza granice niezbędne dla zapewnienia ponoszenia ciężaru opodatkowania w uzasadnionych granicach osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – podatników podatku od towarów i usług”.

Wprowadzone wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego ograniczenie zakresowe regulacji art. 109 ust. 5 i 6 ustawy o podatku od towarów i usług nie ma zastosowania w stosunku do podatników tej ustawy niebędących osobami fizycznymi. O tym już państwu wspominałem. U nich nie wstępuje bowiem kumulacja obowiązku podatkowego w zakresie podatku ciążącego na podmiocie prowadzącym działalność podlegającą opodatkowaniu oraz odpowiedzialności karnoskarbowej ciążącej na osobach fizycznych zobowiązanych do rzetelnego i terminowego składania deklaracji i rozliczania podatku. W tym zakresie poddany kontroli konstytucyjności przepis został oceniony jako zgodny z art. 2 konstytucji.

Zmiana ustawy o podatku od towarów i usług powinna polegać na uzupełnieniu art. 109 ust. 5 o regulację, która będzie wyłączała kumulację odpowiedzialności administracyjnej i karnoskarbowej w stosunku do osób fizycznych. Biuro Legislacyjne zaproponowało państwu, żeby dodane zostało w tym przepisie kolejne zdanie, które miałyby następujące brzmienie: „W stosunku do osób fizycznych, które za ten sam czyn ponoszą odpowiedzialność za wykroczenie skarbowe albo za przestępstwo skarbowe, dodatkowego zobowiązania podatkowego nie ustala się”.

W projekcie zamieszczony jest również przepis przejściowy regulujący, iż do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski:

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję.

Kto z państwa senatorów chce zabrać głos? Nie widzę chętnych.

W związku z tym zgłaszam projekt uchwały: Komisja Ustawodawcza po rozpatrzeniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 września 2007 r. dotyczącego ustawy o podatku od towarów i usług wszczyna procedurę inicjatywy ustawodawczej w sprawie realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Kto z państwa senatorów jest za przyjęciem uchwały takiej treści? Proszę o podniesienie ręki. (4)

4 głosy za, nikt nie głosował przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu.

Musimy jeszcze wyznaczyć senatora, który będzie przedstawicielem wnioskodawców.

Ja składam podobną deklarację jak poprzednio, że będę przekonywał senatorów z Komisji Gospodarki Narodowej, aby członek ich komisji przedstawił ten projekt ustawy przed Sejmem.

Kto z państwa senatorów, mam nadzieję, że na krótko, przyjąłby obowiązki przedstawiciela wnioskodawców?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Czy pan senator Zbigniew Cichoń, który już zaczyna mieć specjalizację w sprawach...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Dobrze. Dziękuję bardzo za tę deklarację. Mamy wyznaczonego przedstawiciela, senatora reprezentującego wnioskodawców.

Mam teraz bardzo ważną informację. Ja za chwilę udam się na posiedzenie Komisji Gospodarki Narodowej. Jeżeli posiedzenie komisji zakończy się wcześniej, co jest prawdopodobne z uwagi na obecność na posiedzeniu dyrektora departamentu zamiast wiceministra finansów – pani minister Chojna-Duch telefonowała – i jeśli państwo wyrażicie taką chęć, postaram się przekonać senatorów z tej drugiej komisji, żeby rozpoczęcie wspólnego posiedzenia komisji przesunąć z godziny 15.00 na godzinę 14.00.

Czy są ewentualnie jakieś kolizje z tym związane? Oczywiście ja będę kontaktował się wówczas z dyrektorem departamentu w Ministerstwie Finansów, ale...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Mam taką prośbę: porozumiewajmy się esemesami, bo nie wiem, gdzie będzie posiedzenie, czy w tej sali...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Czyli tu nie ma kolizji w związku z przesunięciem posiedzenia na godzinę 14.00...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

To zrobimy wszystko, żeby posiedzenie komisji rozpoczęło się o godzinie 14.00. Jeżeli się nie uda, to oczywiście rezerwowym terminem będzie godzina 15.00.

Zamykam posiedzenie komisji.

Dziękuję paniom i panom senatorom i innym uczestnikom posiedzenia.

Dziękuję bardzo.

(Koniec posiedzenia o godzinie 12 minut 11)

Kancelaria Senatu

Opracowanie i publikacja:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii

Nakład: 5 egz.

ISSN 1643-2851